

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA "VALAHIA" DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

TEZĂ DE DOCTORAT

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe**

**DOCTORAND,
Claudiu Cătălin Drăghici**

**TÂRGOVIȘTE
2024**

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA "VALAHIA" DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD – ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

**DIN ISTORIA NEAMURILOR BOIEREȘTI
MUNTENE:
BĂLĂCENII (SECOLELE XVI-XVIII)**

**CONDUCĂTOR DE DOCTORAT,
Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe**

**DOCTORAND,
Claudiu Cătălin Drăghici**

**TÂRGOVIȘTE
2024**

CUPRINS

Listă de abrevieri

Introducere	1
CAP. I. Despre originea boierilor Bălăceni, între tradiție legendară și realitate istorică.....	20
I.1. Despre originea Bălăcenilor: legendă sau realitate istorică?.....	25
I.2. Primul dintre Bălăceni.....	39
I.3. Descendenții neamului Bălăcenesc (secolele XVI-XVIII).....	52
I.4. Heraldica Bălăcenească	127
CAP. II. Patrimoniul funciar și material al boierilor Bălăceni.....	142
II.1. Domeniul funciar-căi de formare.....	144
II.2. Componenta domeniului funciar al Bălăcenilor și răspândirea teritorială.....	148
II.2.1. Județul Argeș.....	149
II.2.2. Județul Buzău	150
II.2.3. Județul Dâmbovița	151
II.2.4. Județul Dolj	176
II.2.5. Județul Ilfov.....	177
II.2.6. Județul Mehedinți	192
II.2.7. Județul Olt	195
II.2.8. Județul Prahova	203
II.2.9. Județul Romanați	205
II.2.10. Județul Saac	214
II.2.11. Județul Teleorman	216
II.2.12. Județul Vlașca	256
II.3. Proprietăți ale Bălăcenilor din mediul urban	260
II.4. Proprietăți ale Bălăcenilor din mediul rural	280
II.5. Ctitorii ale Bălăcenilor	291
CAP. III. Implicarea boierilor Bălăceni în viața politică în secolele XVI-XVIII	
III.1. Ascensiunea Bălăcenilor.	305
III.2. Nedelcu din Bălaci, mare dregător al lui Mircea Ciobanul și Petru cel Tânăr....	307
III.3. Marele vornic Badea (III) Bălăceanu	316
III.4. Marele agă Constantin (I) Bălăceanu	341
III.5. Contele Ion Bălăceanu, vornicul de Râmnic	402
Concluzii	416
Bibliografie.....	427
Anexe	465

Rezumat teză de doctorat

Lucrarea de față, intitulată *Din istoria neamurilor boierești muntene: Bălăcenii (secolele XVI-XVIII)*, se dorește a fi o contribuție științifică cât mai cuprinzătoare cu putință, cu privire la istoria uneia dintre cele mai vechi neamuri boierești din Țara Românească, acela al Bălăcenilor. Acest neam boieresc a dăinuit de peste șapte secole, istoria sa împletindu-se cu istoria Țării Românești, încă de la începuturile sale. Originile i se pierd în tradiția istorică legendară, care însă poate avea rolul unei mărturii istorice, doar dacă este corect interpretată.

Cercetarea noastră a avut în vedere multiple aspecte: politice, economice, sociale și cultural-religioase. Există în istoriografia noastră doar câteva lucrări cu caracter științific, care au tratat tangențial și neamul Bălăcenilor. Dacă unele dintre acestea au un vădit caracter științific, altele însă se dovedesc a fi simple lucrări de popularizare ale acestui neam boieresc sau doar a unor membri marcanți.

O lucrare științifică dedicată exclusiv Bălăcenilor, între secolele XVI-XVIII, nu există în istoriografia noastră. Prin urmare, demersul nostru științific și istoriografic a avut în vedere mai multe aspecte: lămurirea unor controverse sau a unor evenimente din istoria acestui neam boieresc, identificarea primului strămoș documentat istoric, schițarea unui arbore cât mai complet și veridic al neamului Bălăcenesc, pentru secolele XVI-XVIII, identificarea patrimoniului mobil și imobil, inclusiv a construcțiilor laice și religioase ale Bălăcenilor, precum și reliefaarea rolului jucat de unii boieri Bălăceni în viața politică și cultural-religioasă a Țării Românești, în perioada secolelor XVI-XVIII. Fără îndoială că a fost un demers anevoios, ce a necesitat o intensă documentare, dar am întreprins această cercetare cu convingerea fermă că neamul Bălăcenesc, care a făcut parte din rândul celor mai însemnate neamuri boierești muntene, merită cu prisosință acest efort.

Chiar dacă nu toți Bălăcenii au urcat foarte sus în ierarhia politică și socială, ei au făcut parte din elita boierească a județului istoric Teleorman, acolo unde au avut cele mai importante moșii. Pe de-o parte, acești boieri s-au afirmat în lupta de eliberare de sub jugul otoman, iar pe de altă parte au înființat școli și au ctitorit biserici și mănăstiri, promovând, totodată, ortodoxia în Transilvania.

Spiritul aventuros, vitejia Bălăcenilor au fost incontestabile, chiar dacă uneori au făcut din ei niște martiri. Opțiunea lor politică i-a făcut nu de puține ori să intre în conflict cu autoritatea domnească, iar alteori să ajungă foarte sus în ierarhia politică, chiar înrudindu-se cu domnii Țării Românești. Viziunea lor, adaptarea la condițiile epocii, au reprezentat factori importanți, pentru a face parte din elita politică și socială a Țării Românești.

Originile acestui neam boieresc sunt învăluite în legendă. Documentele care să ateste primele 4-5 generații ale Bălăcenilor lipsesc, din nefericire, singura mărturie documentară despre existența lor fiind arborele genealogic schematic al episcopului de Buzău, Gherasim Rătescu.

Scopul cercetării noastre a fost acela de a demonstra că neamul Bălăcenilor a făcut parte din rândul celor mai însemnate neamuri boierești muntene. Chiar dacă nu toți Bălăcenii au jucat un rol politic foarte important, trebuie spus că acest neam a fost cel mai cunoscut în județul istoric Teleorman. Mulți dintre Bălăcenii au activat în cancelaria domnească, fiind oameni știutori de carte, au ctitorit biserici și mănăstiri și i-au sprijinit pe domnii Țării Românești în lupta lor contra mării boierimi sau pentru înlăturarea suzeranității otomane.

Obiectivele urmărite au fost: lămurirea unor controverse sau a unor evenimente din istoria acestui neam boieresc, ca de exemplu originea Bălăcenilor, între tradiție și realitate istorică, identificarea primului strămoș documentat istoric; realizarea unui arbore genealogic cât mai complet și veridic al neamului Bălăcenesc, pentru secolele XVI-XVIII, însoțit de spițe genealogice; identificarea patrimoniului funciar și mobil al neamului și prezentarea construcțiilor laice și religioase ctitorite de către Bălăcenii; scoaterea în evidență a rolului Bălăcenilor în viața politică și cultural-religioasă a Țării Românești, în perioada mai înainte menționată.

Lucrarea de față este structurată pe trei capitole, împărțite, la rândul lor, pe subcapitole, fiind precedată de un studiu introductiv și urmată de concluziile autorului, dar și de o bogată și variată bibliografie, precum și de niște anexe sugestive.

Primul capitol, intitulat *Despre originea Bălăcenilor, între tradiție legendară și realitate istorică* a urmărit, în primul rând să schițeze o genealogie cât mai corectă și completă cu putință, pentru secolele XVI-XVIII, a neamului boieresc al Bălăcenilor.

Acest neam boieresc a fost, fără doar și poate, cel mai important neam boieresc al județului istoric Teleorman. Leagănul său este satul Balaci, unde cândva, în negura timpului s-a format o uniune de obști pastorale, sub conducerea unui prim Bălăcean, erou de legendă, din vremea când încă cumanii stăpâneau „pădurea cea nebună”.

Deși lucrarea tratează istoria Bălăcenilor între secolele XVI-XVIII, am încercat în debutul primului capitol să interpretăm o legendă, ce face referire la un strămoș mitic al acestui neam boieresc, erou fondator al unei așezări pastorale, dar și la simbolul heraldic al leului, prezent în blazonul Bălăcenilor, ținând cont de interpretările date acestuia de către etnografi, istorici sau heraldiști.

Primul Bălăcean a transmis funcția de cneaz ereditar și astfel la sfârșit de secol XIII, când deja cumanii părăsiseră acest teritoriu, un cneaz teleormănean, purtând simbolurile heraldice ale neamului Basarabilor, murea în Macedonia de Nord, unde condusese o expediție împotriva regelui sârb, Ștefan Uroș al II-lea Milutin.

Am încercat, într-un prim subcapitol, coroborând datele oferite de o legendă cu cele oferite de cronica arhiepiscopului sârb Danilo să-l scoatem pe cneazul Balacico din legendă și să-l transpunem în tumultuosul sfârșit de secol XIII, când bizantinii pierdeau de sub tutelă statul sârb, ce devenea treptat o putere balcanică.

Un alt Bălăcean, Constantin, căpitan de oști al lui Mircea cel Bătrân, despre care vorbește un izvor narativ, *Cronica* lui Gheorghe Brancovici, a trăit în secolul următor, murind eroic împreună cu alți doi probabil frați ai săi, în celebra bătălie de la Rovine. Dacă e să dăm crezare sursei narrative, el a încercat să îl asasineze pe sultanul otoman Baiazid I. Cele trei săgeți au devenit astfel simbolul heraldic dominant al acestui neam boieresc, făcând aluzie la moartea eroică a celor trei. Am dedicat al doilea subcapitol acestui personaj, cu care începe arborele genealogic, alcătuit de episcopul Gherasim Rătescu, la 21 septembrie 1824 și numit de către genealogistul Ștefan Dimitrie Grecianu *Funia Bălăcenească*. Încadrându-l pe acest Constantin într-un context istoric bine determinat, am încercat să-i demonstrăm existența, bazându-ne pe respectiva sursă narativă, care desigur a preluat informații din surse mult mai vechi. Am lansat chiar o ipoteză cu privire la data și posibilul loc unde și-a pierdut viața căpitanul Constantin din Balaci, bătălia de la Rovine. În ceea ce privește *Funia Bălăcenească*, am reușit să cercetăm adevăratul original, care se află și astăzi în arhiva personală a regretatului Constantin Bălăceanu-Stolnici, pe care Ștefan D. Grecianu l-a cercetat și el la rândul său, făcând chiar o copie, pe care a prezentat-o în volumul I al *Genealogiilor documentate ale familiilor boierești*, ca fiind documentul în original. Originalul *Funiei Bălăcenești* este supus atenției lumii științifice, pentru prima dată, ca anexă, în lucrarea noastră.

În al treilea subcapitol am încercat să redăm un arbore genealogic corect și complet al Bălăcenilor, viețuitori între secolele XVI-XVIII. Bălăcenii secolului al XV-lea sunt cunoscuți doar cu numele din *Funia* lui Gherasim, episcopul de Buzău, care, bazat pe documente astăzi pierdute, sau pe tradiția familiei, doar i-a enumerat.

Primii Bălăceni atestați documentar apar în lumina hrisoavelor și zapiselor abia în prima jumătate a secolului al XVI-lea. Țalapi din Balaci este primul boier Bălăcean atestat documentar, la 26 iunie 1528 redactând un document, ca gramatic în cancelaria domnească a lui Radu de la Afumați, iar la 10 ianuarie 1538, într-un alt document, arătându-și clar locul de origine, satul teleormănean Balaci, locul de baștină al Bălăcenilor. Am urmărit, în lumina

documentelor, cariera sa în cancelaria domnească, de la gramatic, diac, până la logofăt, timp de cinci decenii. El a fost unul dintre cei mai longevivi ostenitori ai cancelariei domnești și primul teleormănean, știutor de carte, atestat documentar. Deși genealogia alcătuită de Paul Cernovodeanu îl considera frate cu alți trei boieri Bălăceni, Spătă, Moș (I) și Stan, am evitat să ne pronunțăm categoric cu privire la această posibilitate, deoarece nu am găsit o dovadă clară, care să ateste această legătură. Al doilea boier Bălăcean, atestat documentar este Spătă, spătarul și logofătul, menționat într-un hrisov, datat 9 februarie 1532.

Coroborând datele oferite de documente, am putut reconstitui un arbore genealogic al Bălăcenilor cât mai fidel cu putință, pentru secolele XVI-sfârșit de secol. XVIII. Dacă Bălăcenii secolului al XVI-lea, în marea majoritate au activat în cancelaria domnească din București și Târgoviște, ca slujitori ai scrisului, așa după cum a fost cazul lui Dragomir (I), Lică ot Zâmbrești, Detco, Drăghici (I), Badea (I) și Moș (II), marele vornic Nedelcu (Nedelco) s-a implicat activ în viața politică, în timpul lui Mircea Ciobanul și al fiului său, Petru cel Tânăr. Din păcate, doar crâmpeie de informații îl leagă pe acesta de neamul Bălăcenilor, dar în tradiția neamului lor, Bălăcenii l-au considerat pe Nedelco unul de al lor.

Odată cu secolul al XVII-lea Bălăcenii au intrat în viața politică, obținând dregătorii, ca spătar (Dragomir al II-lea) sau postelnic (Badea al II-lea, Barbu I). În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, unul dintre cei doi fii ai lui Barbu (I), Badea al III-lea a adus neamul Bălăcenilor până aproape de tronul Țării Românești, având o carieră politică de peste patru decenii, începând de la dregătoriile de vtori postelnic și vătaf de aprozi și urcând până la dregătoria de mare vornic, căsătorindu-și fiul, pe Constantin, cu Maria, fiica domnului Șerban Cantacuzino. Odată cu Badea (III), Bălăcenii au devenit aliații Cantacuzinilor, împletindu-și istoria cu a acestora. Marele agă Constantin Bălăceanu, fiul lui Badea (III), devenit conte al Sacrului Imperiu și general de trupe în Moldova și Valahia, a murit la Zărnești în 1690, după ce încercase zadarnic să-l detroneze pe Constantin Brâncoveanu.

Badea (III) și fratele său, Pătrașcu (I), au împărțit arborele genealogic al Bălăcenilor, în două mari ramuri. Cea a lui Badea s-a stins odată cu strănepoatele sale, contesele Smaranda, Maria și Ilinca, la început de secol XIX, în timp ce ramura lui Pătrașcu (I), prin fiii săi, Matei (I), Barbu (II) și Drăghici (III) a continuat, Bălăcenii acumulând moșii în câteva județe ale Țării Românești și îndeplinind unele dregătorii importante. Ei au fost persecutați de Constantin Brâncoveanu, dar mai ales de domnii fanarioți, fiind percepuți ca partizani ai austriecilor. Unii au murit uciși, așa după cum a fost cazul lui Barbu (II), iar alții au fost închiși (vezi cazul lui Barbu al III-lea).

Deposedați de multe din moșiile lor, primind altele ca zestre, prin căsătorii cu fiice ale unor boieri bogați și influenți, Bălăcenii ramurei lui Pătrașcu (I) au fost prezenți pe scena politică a Țării Românești, pe parcursul secolelor XVII-XVIII.

Am prezentat separat cele două ramuri, ordonând cât mai corect în arborele genealogic Bălăcenii celor trei ramuri desprinse din Pătrașcu (I) Bălăceanu, corectând erorile genealogiilor lui Ștefan D. Grecianu și Paul Cernovodeanu. Deoarece intervalul cronologic afectat lucrării noastre se oprește la sfârșit de secol XVIII, am preferat ca Bălăcenii sfârșitului de secol, care și-au continuat viața și activitatea politică și în prima jumătate a secolului al XIX-lea, să fie doar amintiți sumar, rămânând ca o lucrare viitoare să se aplece asupra rolului jucat de către aceștia în istoria Țării Românești.

Nu am omis să prezentăm în încheiere câteva elemente definitorii ale heraldicii Bălăcenești, a căror simbolistică aparține încadrează întregul destin al acestui neam sub semnul curajului, uneori nebun, al opțiunii lor politice antiotomane și mai ales al jertfei. Întreaga istorie a Bălăcenilor a fost marcată de destine tragice și morți eroice, făcând din acest neam unul dintre cele mai însemnate neamuri boierești muntene.

Într-un ultim subcapitol am analizat deci sigiliile folosite de Bălăcenii, în anumite documente, cu mențiunea că, foarte puține dintre acestea au elemente heraldice ușor de descifrat. De aceea am analizat elementele heraldice Bălăcenești și din alte surse, precum pietre tombale și chiar fotografiile de epocă, dintr-una din colecțiile Muzeului Municipiului București (Colecția Alfons Ebner).

Cel de al doilea capitol, intitulat *Patrimoniul funciar și material al boierilor Bălăcenii* a fost dedicat prezentării detaliate a întregului patrimoniu funciar, pe care neamul Bălăcenilor l-a agonisit, de-a lungul secolelor, repartizat pe județe, dar și patrimoniului material rural și urban, reprezentat de curți boierești, case și terenuri.

În societatea feudală fundamentul pe care s-au dezvoltat relațiile între clasele sociale a fost proprietatea asupra pământului. Dacă în secolele XIV-XV, în baza dreptului său de proprietate absolută asupra pământului, domnul deținea întregul patrimoniu funciar al țării, cedând dregătorilor domnești proprietatea asupra unor moșii, începând din secolul al XVI-lea s-a creat marele domeniu boieresc, mărimea domeniului fiind din secolul al XVII-lea direct proporțională cu dregătoria deținută.

Boierii din Balaci au moștenit de la predecesori, moșia străbună din satul de baștină, dar nu am putut, în lipsa surselor documentare, să urmărim regresiv, în timp, până la primul deținător, parcursul acestei proprietăți funciare. La formarea domeniului funciar al Bălăcenilor, alături de moștenire, zestrea a fost un mijloc important de dobândire a moșiilor, ca de altfel și

cumpărarea, uneori abuzivă, uzând de înfrățirea pe moșie și de dreptul de protimisis, sau prin plata datoriilor obștilor țărănești, față de domnie. Am încercat, pe parcursul acestui capitol, prin analiza tuturor surselor documentare reperate în arhiva academicianului Constantin Bălăceanu-Stolnici, Biblioteca Academiei Române, Arhivele Naționale Istorice Centrale, dar și în colecțiile edite de documente, să prezentăm cât mai detaliat patrimoniul funciar al Bălăcenilor, repartizat pe cele 12 județe. Este vorba despre 66 de moșii, dintre care una în județul Argeș, două în județul Buzău, șapte în județul Dâmbovița, una în județul Dolj, opt în județul Ilfov, trei în județul Mehedinți, trei în județul Olt, două în județul Prahova, patru în județul Romanați, trei în județul Săcuieni, douăzeci și șase în județul Teleorman și șase în județul Vlașca. Folosindu-ne de o hartă publicată la Veneția în 1718 de florentinul Anton-Maria del Chiaro, dar și de harta stolnicului Constantin Cantacuzino, am localizat cu aproximație majoritatea acestor moșii, cu mențiunea că, dată fiind mobilitatea granițelor între județe, între secolele XVI-XVIII, unele dintre acestea apar în documente în județe diferite.

Câteva dintre moșii nu au putut fi localizate, în absența informațiilor din documente.

Materialul documentar studiat a făcut posibilă, la unele dintre moșii o prezentare detaliată a modului dobândirii, dimensiuni și urmărirea de la ascendenți la descendenți a proprietății, uneori chiar prin trecerea acesteia de la o ramură la alta, datorată cumpărării sau moștenirii, iar la altele doar prezentarea sumară a modului dobândirii. A fost extrem de dificil să putem aprecia dimensiunea exactă a unei moșii, deoarece zapisele de cumpărare sau vânzare nu au oferit întotdeauna suficiente informații, fiind nevoie să coroborăm datele oferite de mai multe documente, pentru a putea avea o viziune de ansamblu asupra întinderii unei anumite moșii. Fiind vorba despre două mari ramuri ale Bălăcenilor, desprinse din secolul al XVII-lea din Badea (III) și Pătrașcu (I) Bălăceanu, de multe ori anumite moșii erau deținute în comun, de descendenții ambelor ramuri, ivindu-se chiar conflicte între anumiți Bălăceni, legate de stăpânirea lor. După 1690 descendenții lui Badea (III) și Constantin (I) Bălăceanu au pierdut o bună perioadă de timp moșiile pe care le dețineau în Țara Românească, în timp ce descendenții lui Pătrașcu (I) le-au păstrat în continuare, chiar dacă și unii dintre aceștia au fost prizonieri de regimul fanariot. Ramura lui Badea (III) s-a stins odată cu moartea ultimei descendente, contesa Ilinca Bălăceanu, la 1804, iar ceea ce nu a fost donat, din moștenirea conteselor Bălăceanu, a fost moștenit de către fiii și fiicele adoptive, dar și de descendenții celeilalte ramuri. Nu am tratat separat proprietățile legate de fondul funciar, precum bălți, gârle, heleșteie, livezi de pomi fructiferi, mori de apă, vii și nici robii țigani, ce se aflau pe moșiile respective, preferând să le amintim, acolo unde apar menționate documentar, odată cu moșiile de care aparțineau.

Am dedicat însă un subcapitol aparte proprietăților materiale ale Bălăcenilor, din mediul urban, deoarece există mărturii documentare cu privire la case, locuri de case sau terenuri, pe care unii dintre boierii Bălăceni le-au deținut în orașele București, Târgoviște sau Pitești. În București, începând cu marele vornic Nedelcu, Bălăcenii au deținut case și terenuri, mai ales în cele două mahalale celebre, cea a Bisericii Sfântului Gheorghe-Vechi și cea a Bisericii Sfântul Dumitru, care s-a și numit o bună perioadă de timp „mahalaua Bălăceanului”. Atât Badea (III) cât și fratele său, Pătrașcu (I) au deținut case și terenuri în București. Din păcate nu există descrieri ale caselor Bălăcenilor, ci doar informații destul de vagi, referitoare la materialul de construcție, locația și uneori la dependențele acestora. O singură casă a Bălăcenilor, construită probabil în primele două decenii ale secolului XIX, modificată printr-o renovare capitală din 1842, există și astăzi. Ea se află pe Calea Șerban-Vodă (Podul Beilicului), la numerele 22-24, peste drum de Biserica Sfântul Spiridon-Nou, dar aspectul ei a fost schimbat radical, prin modificările făcute în timp. Am încercat să reconstituim pe scurt destinul acestei case, folosindu-ne de fotografii de epocă, dar și de un plan de secol XIX al Bucureștiului.

Între 2007-2008, cu prilejul reabilitării rețelelor edilitare din Centrul Istoric al Bucureștiului, s-au efectuat săpături arheologice pe Strada Franceză, Strada Sfântul Dumitru, Strada Nicolae Tonitza și Strada Poștei, care au avut ca scop identificarea unor clădiri de secol XVIII sau chiar mai vechi.

Au putut fi identificate chiar și anumite locuri deținute de boierii Bălăceni, în Mahalaua Sfântul Dumitru, rezultatele fiind valorificate prin anumite studii, ce ne-au fost de un real folos în cercetarea noastră. Coroborând rezultatele acestor studii, cu informațiile oferite de unele planuri ale Bucureștiului (Purcell, Borroczy), dar și cu informațiile oferite de sursele documentare, am putut localiza amplasamentul unor case sau terenuri Bălăcenești. Un adevărat inventar al proprietăților deținute de contesele Smaranda, Maria și Ilinca Bălăceanu, ce ne-a ajutat în cercetarea noastră, care a urmărit identificarea proprietăților Bălăcenești din București, a fost cel oferit de diata contesei Maria Bălăceanu, din 20 aprilie 1797. Am optat pentru alcătuirea unui tabel care să cuprindă proprietățile conteselor Bălăceanu, din București, bazat pe analiza surselor documentare.

În ceea ce privește patrimoniul material rural al Bălăcenilor, am dedicat un subcapitol aparte prezentării unor curți boierești, precum cele din Balaci, Doicești, Lipia și Tătăraștii de Sus.

Referitor la curțile boierești de la Balaci, ne-am folosit de rezultatele cercetărilor arheologice, efectuate între anii 2000-2002, dar și de propria noastră cercetare, constatând la fața locului starea de conservare a ruinelor curții boierești. Cu privire la Tătăraștii de Sus, am

întreprins chiar o cercetare de teren, împreună cu un inginer topograf, care ne-a pus la dispoziție cu generozitate un plan topografic, atașat ca anexă a lucrării. Am preferat să ometem anumite posesiuni imobiliare ale Bălăcenilor, despre care datele oferite de documente sunt aproape inexistente, ca de exemplu conacul boieresc de la Stolnici, ale cărui ruine există și astăzi, dar care este o construcție de secol XIX. Pe lângă starea de deteriorare accentuată, acesta nu mai păstrează nimic din forma inițială a conacului construit probabil chiar de Drăghici (III) Bălăceanu, sau de nepotul său, Constantin (II), în secolul al XVIII-lea.

Am considerat că merită amintite și câteva ctitorii Bălăcenești, dedicând ultimul subcapitol prezentării Bisericilor Sfântul Gheorghe-Vechi și Sfântul Dimitrie din București, Bisericii din Balaci, Bisericii vechi a Mănăstirii Zamfira și Bisericii Schitului Gâlmele, folosindu-ne de informațiile oferite de documente, de suse narrative sau de imagini de arhivă, dar și de informațiile culese în urma vizitelor efectuate, pentru a constata starea actuală a respectivelor lăcașe de cult.

Cercetări arheologice nu au fost întreprinse decât la Biserica Sfântul Gheorghe Vechi și Sfântul Dumitru, în perioada comunistă, aceasta și din cauza faptului că pe locul unora dintre vechile ctitorii se înalță astăzi alte biserici. Pisaniile bisericilor respective, dar și sursele documentare ne-au oferit date despre ctitori, anul construcției și anumite detalii arhitecturale destul de sumare. Singurele ctitorii ecleziastice Bălăcenești, pentru perioada secolelor XVI-XVIII, care se mai păstrează astăzi sunt Biserica din Balaci, Biserica cimitirului Mănăstirii Zamfira și Biserica Schitului Gâlmele, dar aceasta din urmă într-o formă oarecum modificată prin renovare.

Avem convingerea că informațiile oferite de cercetarea noastră pot fi îmbunătățite, în timp, prin rezultate ale unor cercetări arheologice și chiar prin cercetarea altor izvoare documentare neexplorate de noi. Lăsăm așadar deschisă calea cercetărilor viitoare, cu privire la patrimoniul funciar și material al neamului Bălăcenesc.

Cel de al treilea capitol al prezentei teze de doctorat, intitulat *Implicarea boierilor Bălăceni în viața politică a Țării Românești, în secolele XVI-XVIII* a fost dedicat prezentării activității politice a unor boieri Bălăceni, în lumina tuturor surselor documentare, narrative, dar și a literaturii de specialitate consultate.

Neamul boieresc al Bălăcenilor a avut câțiva reprezentanți, care s-au remarcat în viața politică, fie a Țării Românești, fie a Olteniei, în timpul stăpânirii acesteia de către austrieci.

Am ales să prezentăm activitatea politică a celor mai emblematiche patru figuri de boieri dregători ai acestui neam, unul din secolul al XVI-lea, marele vornic Nedelcu, doi din secolul al XVII, marele vornic Badea Bălăceanu și fiul său, marele agă Constantin Bălăceanu, conte și

general al Sacrului Imperiu și un al patrulea, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, vornicul de Râmnic, contele Ion Bălăceanu.

Nedelcu din Balaci a fost primul dintre boierii Bălăcenii, care și-a depășit condiția de mic boier de țară, ocupând două dregătorii importante în Sfatul Domnesc, respectiv cea de mare stolnic și cea de mare vornic. Politica internă a domnului Mircea Ciobanul, caracterizată prin întărirea puterii domnești, prin limitarea puterii marii boierimi, continuată de văduva sa, doamna Chiajna și de fiul său, Petru cel Tânăr, a adus în prim planul vieții politice a Țării Românești dregători ce aparțineau micii boierimi, printre care se număra și Nedelcu din Balaci. De numele său se leagă ctitorirea primei biserici mitropolitane, Biserica Sfântul Gheorghe Vechi, desigur în perioada în care a deținut dregătoria de mare vornic, dar și refacerea picturii Bisericii Mănăstirii Tismana, cu acordul domnului Petru cel Tânăr.

Deși nu l-am putut încadra clar în arborele genealogic, avem certitudinea că Nedelcu a aparținut acestui neam boieresc, Bălăcenii înșiși considerându-l strămoș al neamului lor.

De departe figura cea mai pitorească și mai reprezentativă în ceea ce privește cariera dregătorească a fost Badea (III) Bălăceanu, care, timp de peste patru decenii a urcat treaptă cu treaptă ierarhia dregătorească. Am încercat, coroborând toate sursele documentare și narrative la care am avut acces, să urmărim întreg parcursul politic al lui Badea Bălăceanu, începând de la dregătoria de vtor postelnic și încheind cu dregătoria de mare vornic, drum destul de sinuos, cu dregătorii fragmentate de anumite domnii, care, fie au favorizat, fie au stopat pe moment cariera politică a boierului din Balaci, ceea ce a făcut pe alocuri greu de urmărit evoluția unor dregătorii ale sale. Ca partizan al neamului Cantacuzinilor, Badea (III) Bălăceanu a putut beneficia de dregătorii importante, precum cea de mare postelnic, mare agă, mare sluger, mare serdar, mare clucer, mare vornic.

Începută în timpul domniei lui Matei Basarab, în prima jumătate a secolului al XVII-lea, cariera politică a lui Badea s-a încheiat în 1687, odată cu moartea sa, el fiind cel mai longeviv mare vornic, din perioada secolelor XIV-XVII. Tot el este cel care a mărit foarte mult domeniul funciar al Bălăcenilor, dregătoriile asigurându-i atât prosperitate financiară, cât și prestigiu personal. Chiar dacă simpatia de care s-a bucurat din partea partidei Cantacuzinilor l-a propulsat în prim planul vieții politice, nu trebuie ignorate realele sale calități de bun militar, dar mai ales de abil om politic.

Fiul lui Badea (III) Bălăceanu, Constantin Bălăceanu a avut parte în istoriografia românească de o imagine prea puțin flatantă, fie de simplu opozant al lui Brâncoveanu, fie de oportunist, care a dorit cu orice preț să pună mâna pe tronul Țării Românești. Am încercat, prin demersul nostru, să prezentăm întreaga conjunctură politică internă și externă, în care a trăit

fostul mare agă, devenit conte și general al Sacrului Imperiu, dar și ultimii doi ani de viață ai săi, folosindu-ne de surse documentare și narative, inclusiv de relatările din presa occidentală, contemporane evenimentelor (săptămânalul parizian *La gazette*), pentru a avea o imagine de ansamblu asupra activității politice a lui Constantin Bălăceanu, personaj fascinant, mai mult baroc decât oriental, care a integrat acest neam boieresc în aristocrația apuseană.

Am căutat ca, prin traducerea originalului latin al diplomei de general, acordată de Leopold I lui Constantin Bălăceanu, la 3 mai 1690, să pătrundem realitatea din spatele cuvintelor, titulatura sa de general al trupelor de cavalerie și infanterie din Țara Românească dar și din Moldova, fiind dovada misiunii pe care împăratul i-o încredințase acestuia, aceea de a aduce sub dependența Sacrei sale Majestăți cele două țări române. Prin prezentarea destul de detaliată a contextului desfășurării bătăliei de la Zărnești, inclusiv a teoriilor cu privire la moartea lui Constantin Bălăceanu, am dorit să prezentăm acțiunile acestuia în contextul real al evenimentelor, „sine ira et studio”. Constantin Bălăceanu rămâne un personaj important al neamului boieresc al Bălăcenilor, dar și al istoriei românilor, căruia destinul i-a fost potrivit și care, dacă ar fi ajuns la conducerea Țării Românești, ar fi scăpat cu siguranță acest stat de dependența față de Poarta Otomană.

Fiul lui Constantin Bălăceanu, contele Ion Bălăceanu, deși nu a avut ca predecesorii săi un rol important în viața politică a Țării Românești, a reușit să ocupe o dregătorie foarte importantă în Oltenia, devenită provincie austriacă, fiind timp de câțiva ani vornic al districtului Vâlcea-Râmnic. Ne-am putut folosi în cercetarea noastră de imensa documentație, cuprinsă în cele trei volume de documente cu privire la Oltenia sub austrieci, realizate de istoricul Constantin Giurescu, care descriu în amănunt modul de organizare a provinciei, viața economică, politică și chiar religioasă a acestui spațiu istoric, dar și de alte surse documentare și narative, pentru a putea descrie activitatea politică a ultimului boier Bălăcean dregător, aparținând ramurei lui Badea (III) Bălăceanu. Aproape necunoscut lumii științifice, vornicul Ion Bălăceanu a putut fi integrat în contextul socio-politic în care a activat ca dregător al administrației oltene.

În ceea ce privește ramura lui Pătrașcu (I) Bălăceanu, deși a dat câțiva dregători, activitatea lor politică nu ne este cunoscută în detaliu, astfel încât să putem dedica subcapitole aparte și acelor. Marele ban Constantin (III) Bălăceanu, descendent al ramurii lui Pătrașcu (I), care a marcat istoria politică a Țării Românești în primele trei decenii ale secolului al XIX-lea, deși amintit în arborele genealogic din primul capitol, nu a activat în perioada istorică tratată în lucrarea noastră, pentru a putea să-i detaliem activitatea în plan politic.

Dacă până în prezent despre neamul boierilor Bălăceni s-au scris studii și articole, s-au alcătuit câteva genealogii, mai mult sau mai puțin corecte și complete, iar Constantin Bălăceanu-Stolnici a dedicat chiar o lucrare de popularizare a neamului din care a făcut parte, nu există în literatura de specialitate o lucrare științifică, dedicată exclusiv acestui neam boieresc, în perioada secolelor XVI-XVIII și cu atât mai mult nu există un inventar documentat al patrimoniului funciar și material al Bălăcenilor. De aceea considerăm că am realizat prin prezenta teză de doctorat un arbore genealogic corect, dar și complet, corectând astfel erorile genealogiilor anterioare, iar prin detalierea patrimoniului funciar și material, cu aplecare și asupra ctitoriilor laice și ecleziastice, am completat, prin informațiile aduse, lacuna existentă.

Din păcate cercetările arheologice destul de sumare ale ruinelor ctitoriilor Bălăcenești, nu ne-au adus foarte multe informații legate de acestea și, în consecință am apelat la sursele documentare, dar și la cercetarea lor, prin investigația de teren. Avem nădejdea că prin informațiile furnizate prin cercetarea noastră, vom atrage atenția asupra stării destul de precare în care se află ruinele ctitoriilor laice îndeosebi, care necesită lucrări urgente de preservare și, de ce nu, de punere a lor în valoare, ca parte a patrimoniului național.

Unele personaje aparținând acestui neam boieresc sunt deja eroi de cronici și letopisețe, dar, prin detalierea activității lor politice, am urmărit să le explicăm argumentat acțiunile, uneori pripite, alteori inoportune, dar convingerea noastră a fost că atât Badea (III) Bălăceanu cât și fiul său, Constantin și-au iubit țara și, deși au fost firi orgolioase și impulsive, au dorit doar binele acesteia. Apropierea de habsburgi a urmărit în primul rând înlăturarea jugului otoman, iar fostul mare agă Constantin Bălăceanu, zugrăvit destul de părtinitor de literatura cronicărească, a fost un vizionar, care a înțeles că țara sa, odată deslegată de legăturile cu Înalta Poartă, poate păși spre modernitate.

Am dedicat pagini întregi prezentării contextului politic european și intern, în care au activat boierii Bălăceni dregători, tocmai pentru a putea înțelege exact care au fost motivele și urmările acțiunilor acestora, astfel încât să poată fi percepuți obiectiv atât ei, ca persoane cât și acțiunile lor.

Cercetarea noastră s-a bazat bineînțeles pe un număr important de documente, care au fost publicate, în rezumat sau integral, în volumele unor colecții editate de instituții abilitate precum Arhivele Naționale Istorice Centrale sau Academia Română. Amintim aici pe cele mai importante: *Catalogul documentelor din Țara Românească din Arhivele Naționale Istorice Centrale, Colecția Achiziții noi. Indice cronologic nr. 25*, vol. I (Sf. sec. XIII – 1685) și vol. II (1686-1760), *Documente privind Istoria României*, Introducere, volumul II, *Documente privind Istoria României*, B. Țara Românească, veacul XVI și respectiv XVII, *Documente privind*

Istoria României. B. *Țara Românească*, veacurile XIII-XVI. Indicele numelor de locuri, *Documente privind istoria României*, B. *Țara Românească*, veacul XVII (1601-1625). Indicele numelor de locuri, *Documente privind Istoria României*, C. *Transilvania, Veacul XI, XII și XIII*, vol. I (1075-1250), precum și colecția *Documenta Romaniae Historica*, Seria B, Țara Românească, Seria D, Relații între Țările Române, colecția *Fontes Historiae Daco-Romanae*, dar și *Catalogul de documente teleormănene* realizat de Direcția Generală a Arhivelor Statului.

De asemenea, cercetarea noastră a avut în vedere investigarea și exploatarea altor colecții de documente interne, care fac referire istoria Bucureștiului sau la viața economică, socială și politică a Țării Românești între secolele XV-XVIII-lea și implicit sau explicit la Bălăceni. La cele amintite mai înainte mai putem adăuga edițiile de documente întocmite de istorici mai vechi, precum: Eudoxiu de Hurmuzaki, Constantin George Mano, Gheorghe Ghibănescu, Ștefan D. Grecianu, Nicolae Iorga, Constantin C. Giurescu, Ioan C. Filitti, Ion Ionașcu, Andrei Veress, Vasile Mihordea, Ioan Lupaș, sau mai noi ca Ilie Corfus, George Potra, Mustafa Ali-Mehmet, Corneliu Tamaș și Ion Constantin Vasile, Tahsin Gemil, Grina-Mihaela Rafailă și Petronel Zahariuc.

Nu am omis nici *Catalogul manuscriselor românești* în 4 volume editate de Gabriel Ștrempel sau *Condicile* editate până acum. Un rol important în cercetarea noastră l-au avut sursele narative medievale, cum sunt cronicile medievale străine, precum cele ale lui Johannes Leunclavius, Mauro Orbini, Giacomo di Pietro Luccari, Ciro Spontoni, Mihaly Cserei, Anton-Maria del Chiaro, Georg Kraus, Johann Filstich, cronicile medievale românești, cum ar fi cele ale lui Mihai Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, Constantin Filipescu, Radu Greceanu, Miron Costin, *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 la martie 1717*, *Letopisețul Cantacuzinesc*, Radu Popescu, Gheorghe Șincai, Pseudo-Amiraș, Ion Neculce, Gheorghe Brancovici, Mihail Moxa, Axinte Uricariul, Dionisie Fotino, dar și cronicile bizantine, precum cele ale lui Gheorgios Pachimeres, Nicefor Gregoras, Laonic Chalcocondil, Pseudo-Phrantzes sau cele otomane.

La baza lucrării de față au stat, bineînțeles, și însemnările unor călători străini, care au ajuns sau au străbătut Țara Românească de-a lungul perioadei analizate și care ne-au lăsat informații valoroase despre instituțiile medievale, inclusiv despre viața boierimii române. Nu au fost neglijate, evident, nici mărturiile arheologice și sursele epigrafice.

Pe lângă toate sursele editate folosite am avut vedere și o serie de documente de arhivă, inedite, puse la dispoziție de către regretatul academician Constantin Bălăceanu Stolnici, sau identificate în urma cercetărilor întreprinse la Arhivele Naționale Istorice Centrale, în *Fondurile-Bălăceanu*, *Condici Mănăstirești*, *Episcopia Argeșului*, *Episcopia Buzăului*,

Episcopia Râmnicului, Mitropolia Țării Românești, Achiziții Noi, precum și în Fondul *Documente Istorice* de la Biblioteca Academiei Române și în cel de *Manuscrise* al Bibliotecii Academiei Române-Filiala Cluj-Napoca. În ceea ce privește anexele lucrării, am dorit ca acestea să aducă un plus de informație cu privire la subiectul tratat. Ele au fost atent colectate, fiind grupate în patru categorii: figuri, documente, imagini/fotografii și hărți/planuri topografice.

Considerăm că cercetarea noastră și-a atins scopul și obiectivele urmărite, prezenta teză de doctorat abordând *in extenso* istoria neamului Bălăcenilor, pentru secolele XVI-XVIII, aducând informații noi, care să le completeze pe cele de până în prezent. Ea a beneficiat și de informațiile oferite de cele câteva zeci de documente inedite, inserate ca anexe, dar și de aportul unor specialiști, topografi și arhitecți, care ne-au ajutat cu unele informații legate de planul unor reședințe Bălăcenești, sau forma pe care acestea ar fi putut să o aibă. Un ajutor de neprețuit ne-a fost dat de regretatul Constantin Bălăceanu-Stolnici, care, cu generozitate ne-a acordat mai multe interviuri, punându-ne la dispoziție documente din arhiva personală, inclusiv tablouri sau fotografii, care au fost folosite la maxim, pentru a elucida anumite neclarități și chiar pentru a completa și corecta, acolo unde a fost cazul, arborele genealogic al acestui neam boieresc.

Metodele de cercetare diverse folosite ne-au ajutat să putem realiza un arbore genealogic cât mai corect dar și complet, să putem repera întregul patrimoniu funciar și material al acestui neam boieresc, dar și să evidențiem rolul unor boieri Bălăceni, în viața politică a Țării Românești și a Olteniei, în timpul stăpânirii austriece. Pașii urmați pentru redactarea lucrării au fost riguros respectați, colectând atent materialul documentar, comparând informațiile oferite de sursele documentare, coroborându-le cu datele oferite de sursele narative sau cu literatura de specialitate, iar mai apoi trecând la redactarea propriu-zisă a lucrării, conform normelor academice în vigoare.

Suntem pe deplin încredințați că teza noastră de doctorat va aduce un plus de cunoaștere, fiind o nouă pagină din istoria atât de bogată a neamurilor boierești muntene și va constitui un punct de plecare pentru alte cercetări ulterioare.

Dedicăm această lucrare în memoria celui care a fost ultimul boier Bălăcean, academician prof. univ. dr., Constantin Bălăceanu-Stolnici (1923-2023).

MINISTRY OF EDUCATION
“VALAHIA” UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES
FUNDAMENTAL FIELD: *HUMANISTIC SCIENCES*
DOMAIN: *HISTORY*

DOCTORAL THESIS

PhD. SUPERVISOR,
Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe

PhD. CANDIDATE,
Claudiu Cătălin Drăghici

TÂRGOVIȘTE
2024

MINISTRY OF EDUCATION
“VALAHIA” UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD – DOCTORAL SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC SCIENCES
FUNDAMENTAL FIELD: *HUMANISTIC SCIENCES*
DOMAIN: *HISTORY*

FROM THE HISTORY OF THE WALLACHIAN BOYAR FAMILIES: THE BĂLĂCENII (16th-18th CENTURIES)

ABSTRACT

**PhD. SUPERVISOR,
Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe**

**PhD. CANDIDATE,
Claudiu Cătălin Drăghici**

**TÂRGOVIȘTE
2024**

TABLE OF CONTENTS

List of Abbreviations

Introduction	1
CAP. I. About the origin of the Bălăceni, between legendary tradition and historical reality.....	20
I.1. About the Origin of the Bălăceni: Legend or Historical Reality?.....	25
I.2. The First of the Bălăceni.....	39
I.3. The Descendants of the Bălăceni Family (16th-18th Centuries).....	52
I.4. The Bălăceanu Heraldry	127
CAP. II. The Land and Material Heritage of the Bălăceanu Boyars.....	142
II.1. The Land Domain – Ways of Formation.....	144
II.2. The Composition and Territorial Distribution of the Bălăceni Land Domain.....	148
II.2.1. Argeş County.....	149
II.2.2. Buzău County.....	150
II.2.3. Dâmboviţa County.....	151
II.2.4. Dolj County.....	176
II.2.5. Ilfov County.....	177
II.2.6. Mehedinţi County.....	192
II.2.7. Olt County.....	195
II.2.8. Prahova County.....	203
II.2.9. Romanaţi County.....	205
II.2.10. Saac County	214
II.2.11. Teleorman County.....	216
II.2.12. Vlaşca County.....	256
II.3. Bălăceni Properties in Urban Areas	260
II.4. Bălăceni Properties in Rural Areas	280
II.5. Religious Bălăceni Foundations	291
CAP. III. The Involvement of the Bălăceni Boyars in Political Life in the 16th-18th Centuries	
III.1. The Rise of the Bălăceni.....	305
III.2. Nedelcu of Bălaci, Great dregător of Mircea Ciobanul and Petru cel Tânăr.....	307
III.3. Great vornic Badea (III) Bălăceanu	316
III.4. Great Agă Constantin (I) Bălăceanu	341
III.5. Count Ion Bălăceanu, vornic of Râmnic	402
Conclusions	416
Bibliography.....	427
Annexes	465

Doctoral thesis abstract

The present work, titled *From the History of the Wallachian Boyar Families: The Bălăceni (16th-18th Centuries)*, aims to be a comprehensive scientific contribution regarding the history of one of the oldest boyar families in Wallachia, the Bălăceni. This boyar family has lasted for over seven centuries, with its history intertwining with that of Wallachia from its very beginnings. Its origins are lost in legendary historical tradition, which, however, can serve as historical evidence only if correctly interpreted.

Our research considered multiple aspects: political, economic, social, and cultural-religious. In our historiography, there are only a few scientific works that have tangentially addressed the Bălăceni family. While some of these have a clear scientific character, others prove to be simple popularization works about this boyar family or only some of its prominent members.

There is no scientific work dedicated exclusively to the Bălăceni family between the 16th and 18th centuries in our historiography. Therefore, our scientific and historiographical endeavor considered several aspects: clarifying controversies or events in the history of this boyar family, identifying the first historically documented ancestor, sketching a complete and accurate family tree of the Bălăceni for the 16th-18th centuries, identifying their movable and immovable patrimony, including the secular and religious constructions of the Bălăceni, as well as highlighting the role played by some Bălăceni boyars in the political and cultural-religious life of Wallachia during the 16th-18th centuries. Undoubtedly, it was a challenging endeavor that required intense documentation, but we undertook this research with the firm belief that the Bălăceni family, which was among the most significant Wallachian boyar families, truly deserves this effort.

Even if not all the Bălăceni reached very high in the political and social hierarchy, they were part of the boyar elite of the historical county of Teleorman, where they had their most important estates. On the one hand, these boyars stood out in the fight for liberation from Ottoman rule, and on the other hand, they established schools and founded churches and monasteries, while also promoting Orthodoxy in Transylvania.

The adventurous spirit and bravery of the Bălăceni were indisputable, even if sometimes it led to them becoming martyrs. Their political stance often put them in conflict with the princely authority, while at other times, it led to them reaching very high in the political hierarchy, even becoming related with the rulers of Wallachia. Their vision and adaptability to

the conditions of their era were important factors for their inclusion in the political and social elite of Wallachia.

The origins of this boyar family are shrouded in legend. Unfortunately, documents attesting the first 4-5 generations of the Bălăceni are missing, with the only documentary evidence of their existence being the schematic family tree of the Bishop of Buzău, Gherasim Rătescu.

Our research aimed to demonstrate that the Bălăceni family was among the most significant Wallachian boyar families. Even if not all the Bălăceni played a very important political role, it must be said that this family was the most renowned in the historical county of Teleorman. Many of the Bălăceni served in the princely chancellery, because they were literate individuals, founded churches and monasteries, and supported the rulers of Wallachia in their fight against the great boyar class and for the removal of Ottoman suzerainty.

The objectives pursued were: clarifying controversies or events in the history of this boyar family, such as the origin of the Bălăceni, between tradition and historical reality, identifying the first historically documented ancestor; creating a complete and accurate family tree of the Bălăceni family for the 16th-18th centuries, accompanied by genealogical charts; identifying the land and movable patrimony of the family and presenting the secular and religious constructions founded by the Bălăceni; highlighting the role of the Bălăceni in the political and cultural-religious life of Wallachia during the aforementioned period.

This work is structured into three chapters, divided into subchapters, preceded by an introductory study, and followed by the author's conclusions, as well as a rich and varied bibliography and some suggestive annexes.

The first chapter, titled *About the origin of the Bălăceni, between legendary tradition and historical reality*, primarily aimed to sketch a genealogy as accurate and complete as possible for the 16th-18th centuries of the Bălăceni boyar family.

This boyar family was undoubtedly the most important boyar family of the historical county of Teleorman. Its birth place is in the village of Balaci, where once, in the mists of time, a union of pastoral communities formed under the leadership of a first Bălăcean, a legendary hero from the time when the Cumans still ruled the "mad forest."

Although the work addresses the history of the Bălăceni between the 16th-18th centuries, we tried at the beginning of the first chapter to interpret a legend referring to a mythical ancestor of this boyar family, a founding hero of a pastoral settlement, and to the heraldic symbol of the lion, present in the Bălăceni's coat of arms, considering the interpretations given by ethnographers, historians, or heraldists.

The first Bălăcean passed on the function of hereditary *knez*, and thus at the end of the 13th century, when the Cumans had already left this territory, a *knez* from Teleorman, bearing the heraldic symbols of the Bessarabian, died in North Macedonia, where he had led an expedition against the Serbian king, Stefan Uroš the II Milutin.

In the first subchapter, by correlating the data offered by a legend with those provided by the chronicle of the Serbian archbishop Danilo, we attempted to extract *knez* Balacico from the legend and transpose him into the tumultuous end of the 13th century when the Byzantines were losing control over the Serbian state, which was gradually becoming a Balkan force.

Another Bălăcean, Constantin, a captain of the armies under Mircea the Elder, mentioned in a narrative source, the *Chronicle* of Gheorghe Brancovici, lived in the following century, dying heroically along with two other probable brothers, in the famous Battle of Rovine. If we are to believe the narrative source, he attempted to assassinate the Ottoman sultan Bayezid I. Thus, the three arrows became the dominant heraldic symbol of this noble family, alluding to the heroic death of the three. We dedicated the second subchapter to this character, with whom the genealogical tree, compiled by Bishop Gherasim Rătescu on September 21, 1824, and named by genealogist Ștefan Dimitrie Grecianu the *Funia Bălăcenească*, begins. By situating this Constantin in a well-determined historical context, we tried to demonstrate his existence, relying on the said narrative source, which of course took information from much older sources. We even launched a hypothesis regarding the date and possible place where captain Constantin of Balaci lost his life, the Battle of Rovine. Regarding the *Funia Bălăcenească*, we managed to examine the true original, which is still today in the personal archive of the late Constantin Bălăceanu-Stolnici, which Ștefan D. Grecianu also examined, even making a copy that he presented in volume I of the *Genealogiile documentate ale familiilor boierești* as the original document. The original *Funie Bălăcenească* is presented to the scientific community for the first time, as an annex in our work.

In the third subchapter, we tried to render a correct and complete family tree of the Bălăcean family, living between the 16th and 18th centuries. The Bălăcean family of the 15th century is known only by name from the *Funia* of Gherasim, the Bishop of Buzău, who, based on now-lost documents or family tradition, merely enumerated them.

The first documented Bălăceni appear in the light of the charters and records only in the first half of the 16th century. Țalapi from Balaci is the first documented Bălăcean boyar, drafting a document on June 26, 1528, as a scribe in the princely chancellery of Radu of Afumați, and on January 10, 1538, in another document, clearly showing his place of origin, the Teleorman village of Balaci, homeland of the Bălăcean family. We followed, in the light

the of documents, his career in the princely chancellery, from scribe, deacon, to logothete, over five decades. He was one of the most long-lived officials of the princely chancellery and the first documented literate Teleorman resident. Although the genealogy compiled by Paul Cernovodeanu considers him a brother with three other Bălăcean boyars, Spată, Moș (I), and Stan, we avoided making a categorical statement regarding this possibility, as we did not find clear evidence to attest this connection. The second documented Bălăcean boyar is Spată, the *spătar* and logothete, mentioned in a charter dated February 9, 1532.

By correlating the data provided by documents, we were able to reconstruct a genealogical tree of the Bălăcean family as faithfully as possible for the 16th century towards the end of the 18th century. If the Bălăcean family of the 16th century mostly worked in the princely chancellery in Bucharest and Târgoviște as scribes, as it was in the case of Dragomir (I), Lică ot Zâmbrești, Detco, Drăghici (I), Badea (I), and Moș (II), the great *vornic* Nedelcu (Nedelco) was actively involved in political life during the time of Mircea Ciobanul and his son, Petru cel Tânăr. Unfortunately, only snippets of information connect him to the Bălăcean family, but in their tradition, the Bălăcean family considered Nedelco one of their own.

With the 17th century, the Bălăcean family entered the political life by obtaining *dregătorii* such as *spătar* (Dragomir II) or *postelnic* (Badea II, Barbu I). In the second half of the 17th century, one of the two sons of Barbu (I), Badea III, brought the Bălăcean family close to the throne of Wallachia, having a political career of over four decades, starting from the *dregătorii* of *vtori postelnic* and *vătaf de aprozi* rising to the *dregătoria* of great *vornic*, marrying his son, Constantin, to Maria, the daughter of Prince Șerban Cantacuzino. With Badea III, the Bălăcean family became allies of the Cantacuzino family, intertwining their history with theirs. The great aga Constantin Bălăceanu, the son of Badea III, who became a count of the Holy Roman Empire and a General of troops in Moldova and Wallachia, died at Zărnești in 1690, after unsuccessfully trying to dethrone Constantin Brâncoveanu.

Badea III and his brother, Pătrașcu I, divided the family tree of the Bălăcean family into two large branches. Badea's branch ended with his great-granddaughters, the countesses Smaranda, Maria, and Ilinca, at the beginning of the 19th century, while Pătrașcu I's branch continued through his sons, Matei I, Barbu II, and Drăghici III, with the Bălăcean family accumulating estates in several counties of Wallachia and holding some important *dregătorii*. They were persecuted by Constantin Brâncoveanu, but especially by the Phanariot rulers, being perceived as partisans of the Austrians. Some were killed, as it was in the case of Barbu II, and others were imprisoned (see the case of Barbu III).

Deprived of many of their estates, receiving others as dowries through marriages with daughters of wealthy and influential boyars, the Bălăceanu family of Pătrașcu (I)'s branch were present in the political life of Wallachia throughout the 17th and 18th centuries.

We presented the two branches separately, organizing the Bălăceanu genealogical tree as accurately as possible for the three branches descended from Pătrașcu (I) Bălăceanu, correcting errors from the genealogies of Ștefan D. Grecianu and Paul Cernovodeanu. Since the chronological interval covered by our work ends at the end of the 18th century, we chose to only briefly mention the Bălăceanu family members who lived and continued their political activities into the first half of the 19th century, leaving a future work to delve into their role in the history of Wallachia.

We did not omit presenting at the end a few defining elements of the Bălăceanu heraldry, whose unique symbolism encapsulates the entire destiny of this family under the sign of courage, sometimes reckless, their anti-Ottoman political stance, and especially their sacrifice. The entire history of the Bălăceanu family was marked by tragic destinies and heroic deaths, making this family one of the most significant boyar families in Wallachia.

In a final subchapter, we analyzed the seals used by the Bălăceanu family in certain documents, noting that very few of them had easily decipherable heraldic elements. Therefore, we analyzed the Bălăceanu heraldic elements from other sources, such as tombstones and even vintage photographs from one of the collections of the The Municipality Museum of Bucharest (Alfons Ebner Collection).

The second chapter, entitled *The Land and Material Heritage of the Bălăceanu Boyars*, was dedicated to a detailed presentation of the entire land heritage that the Bălăceanu family accumulated over the centuries, distributed by counties, as well as the rural and urban material heritage represented by boyar courts, houses, and lands.

In the feudal society, the foundation upon which social class relations developed was land ownership. If in the 14th-15th centuries, based on his absolute property rights over the land, the ruler held the entire land patrimony of the country, granting land to the *dregătorilor domnești*, from the 16th century onwards, the great boyar domain was created, with the size of the domain being directly proportional with the *dregătoria* held in the 17th century.

The boyars from Balaci inherited from their predecessors the ancestral estate in their native village, but due to the lack of documentary sources, we could not trace this land's ownership back to the first holder over time. In forming the Bălăceanu land domain, inheritance was an important means of acquiring estates, along with dowries and sometimes abusive purchases, using the practice of merging estates and the right of protimisis or by paying off the

debts of peasant communities to the ruler. Throughout this chapter, we tried, by analyzing all the documentary sources found in the archive of Academician Constantin Bălăceanu-Stolnici, The Library of the Romanian Academy, The National Archives of Romania of Central History, as well as in edited document collections, to present as detailed as possible the Bălăceanu land heritage, distributed across the 12 counties. This includes 66 estates: one in Argeș County, two in Buzău County, seven in Dâmbovița County, one in Dolj County, eight in Ilfov County, three in Mehedinți County, three in Olt County, two in Prahova County, four in Romanați County, three in Săcuieni County, twenty-six in Teleorman County, and six in Vlașca County. Using a map published in Venice in 1718 by the Florentian Anton-Maria del Chiaro, as well as the map by *stolnicul* Constantin Cantacuzino, we approximately located most of these estates, noting that, due to the mobility of county borders between the 16th and 18th centuries, some of these estates appear in documents in different counties.

A few estates could not be located due to the lack of information in the documents. The studied documentary material allowed, for some estates, a detailed presentation of the mode of acquisition, dimensions, and tracking of the property from ancestors to descendants, sometimes even through the transfer of property from one branch to another due to purchase or inheritance, while for others only a brief presentation of the mode of acquisition was possible. It was extremely difficult to determine the exact size of an estate, as the purchase or sale records did not always provide sufficient information, requiring us to corroborate data from several documents to get an overall view of a certain estate's extent. Considering the two major branches of the Bălăceanu family emerging from the 17th century from Badea (III) and Pătrașcu (I) Bălăceanu, many times certain estates were held in common by the descendants of both branches, even leading to conflicts among some Bălăceanu members over their ownership. After 1690, the descendants of Badea (III) and Constantin (I) Bălăceanu lost their estates in Wallachia for a significant period, while the descendants of Pătrașcu (I) retained theirs, even though some of them were also persecuted by the Phanariot regime. The branch of Badea (III) ended with the death of the last descendant, Countess Ilinca Bălăceanu, in 1804, and what was not donated from the inheritance of the Bălăceanu countesses, was inherited by the adoptive sons and daughters, as well as descendants of the other branch. We did not treat separately the properties related to the land fund, such as ponds, streams, fish ponds, orchards, water mills, vineyards, or gypsy slaves who were on these estates, preferring to mention them where they were documented along with the estates to which they belonged.

We have, however, dedicated a separate subchapter to the material properties of the Bălăceni in urban areas, because there are documentary testimonies regarding houses, plots of

land, or terrains that some of the Bălăceni boyars owned in the cities of Bucharest, Târgoviște, or Pitești. In Bucharest, starting with the great *vornic* Nedelcu, the Bălăceni owned houses and lands, especially in the two famous neighborhoods: that of the Old Saint George Church and that of the Saint Dumitru Church, which was also called for a long time the "mahalaua Bălăceanului". Both Badea (III) and his brother, Pătrașcu (I), owned houses and lands in Bucharest. Unfortunately, there are no descriptions of the Bălăceni houses, only rather vague information regarding the construction material, location, and sometimes their outbuildings. Only one house of the Bălăceni, probably built in the first two decades of the 19th century and modified through a major renovation in 1842, still exists today. It is located on Calea Șerban-Vodă (Podul Beilicului), at numbers 22-24, across from the New Saint Spiridon Church, but its appearance has been radically changed due to modifications made over time. We tried to briefly reconstruct the destiny of this house using period photographs and a 19th-century plan of Bucharest.

Between 2007-2008, on the occasion of rehabilitating the public utility networks in Bucharest's Historic Center, archaeological excavations were carried out on Franceză Street, Saint Dumitru Street, Nicolae Tonitza Street, and Poștei Street, aiming to identify 18th-century or even older buildings.

Certain places owned by the Bălăceni boyars in the Saint Dumitru neighborhood were identified, and the results were utilized in various studies that were very useful in our research. By correlating the results of these studies with information from some Bucharest plans (Purcell, Borroczyn) and documentary sources, we could locate some Bălăceni houses or land plots. A true inventory of properties owned by the countesses Smaranda, Maria, and Ilinca Bălăceanu, which helped in our research focused on identifying Bălăceni properties in Bucharest, was provided by the will of Countess Maria Bălăceanu, dated April 20, 1797. We opted to elaborate a table listing the Bălăceni countesses' properties in Bucharest, based on the analysis of documentary sources.

Regarding the rural material heritage of the Bălăceni, a separate subchapter was dedicated to presenting some boyar courts, such as those in Balaci, Doicești, Lipia, and Tătăraștii de Sus.

Concerning the boyar courts in Balaci, we used the results of an archaeological research conducted between 2000-2002, as well as our own research, observing the state of conservation of the boyar court ruins on site. For Tătăraștii de Sus, we even conducted field research together with a topographic engineer, who generously provided us with a topographic plan attached as an annex to the work. We preferred to omit certain Bălăceni real estate possessions, about which

documentary data is almost nonexistent, such as the boyar mansion in Stolnici, whose ruins still exist today but are a 19th-century construction. Besides its severe state of deterioration, it retains nothing of the original mansion, probably built by Drăghici (III) Bălăceanu or his grandson, Constantin (II), in the 18th century.

We considered it worth mentioning a few Bălăceni foundations, dedicating the last subchapter to presenting the Old Saint George and Saint Dumitru Churches in Bucharest, the Church in Balaci, the old Church of the Zamfira Monastery, and the Church of Schitu Gâlmele, using information from documents, narrative sources, or archival images, as well as information collected from visits to ascertain the current state of these places of worship.

Archaeological research was only undertaken at the Old Saint George and Saint Dumitru Churches during the communist period, partly because today, other churches stand on some old foundations. The inscriptions of these churches and documentary sources provided us with data about the founders, the year of construction, and some rather brief architectural details. The only Bălăceni ecclesiastical foundations from the 16th-18th centuries that still exist today are the Church in Balaci, the cemetery Church of the Zamfira Monastery, and the Church of Schitu Gâlmele, the latter in a somewhat modified form due to renovation.

We believe that the information provided by our research can be improved over time through the results of further archaeological research and even by exploring other documentary sources not investigated by us. Therefore, we leave the path open for future research regarding the land and material heritage of the Bălăceanu family.

The third chapter of this doctoral thesis, entitled *The Involvement of the Bălăceni Boyars in the Political Life of Wallachia in the 16th-18th Centuries*, was dedicated to presenting the political activities of some Bălăceni boyars in light of all the documentary, narrative sources, and specialized literature consulted.

The boyar family of the Bălăceni had several representatives who stood out in the political life of either Wallachia or Oltenia during its Austrian rule.

We chose to present the political activities of the most emblematic four boyar *dregători* of this family: one from the 16th century, the great *vornic* Nedelcu; two from the 17th century, the great *vornic* Badea Bălăceanu and his son, the great Aga Constantin Bălăceanu, count and general of the Holy Roman Empire; and a fourth from the first half of the 18th century, the *vornic* of Râmnic, Count Ion Bălăceanu.

Nedelcu from Balaci was the first among the Bălăceni boyars to surpass his status as a minor country boyar, holding two important *dregătorii* in the *Sfatul Domnesc*, namely that of great *stolnic* and great *vornic*. The internal policy of ruler Mircea Ciobanul, characterized by

strengthening the princely power and limiting the power of the great boyars, continued by his widow, Lady Chiajna, and his son, Petru cel Tânăr, brought to the forefront of the political life of Wallachia *dregătorii* belonging to the junior boyars, among whom was Nedelcu from Balaci. His name is linked to the founding of the first metropolitan church, Old St. George's Church, during his *dregătoria* as great *vornic*, as well as the restoration of the painting of Tismana Monastery Church, with the agreement of ruler Petru cel Tânăr.

Although we could not clearly place him in the family tree, we are certain that Nedelcu belonged to this boyar family, with the Bălăceni themselves considering him an ancestor of their lineage.

By far the most picturesque and representative personality in terms of their *dregătorească* career was Badea (III) Bălăceanu, who, for over four decades, climbed step by step the *dregătorească* hierarchical ladder. We have tried, by corroborating all the documentary and narrative sources we had access to, to follow the entire political trajectory of Badea Bălăceanu, starting from the *dregătoria* of *vtori postelnic* and ending with that of great *vornic*, a rather winding path, with fragmented *dregătorii* by certain reigns, which either favored or momentarily halted the political career of the boyar from Balaci, making it at times difficult to trace the evolution of some of his *dregătorii*. As a partisan of the Cantacuzino family, Badea (III) Bălăceanu could benefit from important *dregătorii*, such as great *postelnic*, great *Agă*, great *sluger*, great *serdar*, great *clucer*, and great *vornic*.

Beginning during the reign of Matei Basarab, in the first half of the 17th century, Badea's political career ended in 1687 with his death, being the longest-serving great *vornic* of the 14th-17th centuries. He was also the one who greatly expanded the land domain of the Bălăceni, with his *dregătorii* ensuring him both financial prosperity and personal prestige. Even though the sympathy that he got from the Cantacuzino family propelled him to the forefront of the political life, his real qualities as a good military leader and especially as an adept politician should not be ignored.

Badea (III) Bălăceanu's son, Constantin Bălăceanu, had a rather unflattering image in Romanian historiography, either as a simple opponent of Brâncoveanu or as an opportunist who wanted at all costs to seize the throne of Wallachia. We have tried, through our approach, to present the entire internal and external political context in which the former great *agă* lived, who became a count and general of the Holy Empire, as well as his last two years of life, using documentary and narrative sources, including reports from the contemporary Western press (the weekly parisian *La Gazette*), to have an overview of the political activity of Constantin

Bălăceanu, a fascinating character, more baroque than oriental, who integrated this boyar family into Western aristocracy.

We sought, by translating the original Latin diploma of general awarded by Leopold I to Constantin Bălăceanu on May 3, 1690, to uncover the reality behind the words, his title of general of cavalry and infantry troops from Wallachia and Moldova being proof of the mission entrusted to him by the emperor, to bring these two countries under the dependence of His Sacred Majesty. By presenting the fairly detailed context of the *bătălia de la Zărnești*, including theories regarding Constantin Bălăceanu's death, we aimed to present his actions in the real context of the events, "sine ira et studio." Constantin Bălăceanu remains an important character of the Bălăceni boyar family and the history of the Romanians, whose destiny was adverse, and who, if he had reached the leadership of Wallachia, would certainly have freed this state from its dependence on the Ottoman Porte.

Constantin Bălăceanu's son, Count Ion Bălăceanu, although he did not have an important role in the political life of Wallachia like his predecessors, he managed to occupy a very important *dregătorie* in Oltenia, which had become an Austrian province, serving for several years as *vornic* of the Vâlcea-Râmnic district. In our research, we were able to use the immense documentation included in the three volumes of documents regarding Oltenia under the Austrians, compiled by the historian Constantin Giurescu, which describe in detail the organization of the province, its economic, political, and even religious life, as well as other documentary and narrative sources, to describe the political activity of the last Bălăcean boyar *dregător* belonging to the branch of Badea (III) Bălăceanu. Almost unknown to the scientific world, *vornicul* Ion Bălăceanu was able to be integrated into the socio-political context in which he operated as a *dregător* of the administration in Oltenia.

Regarding the branch of Pătrașcu (I) Bălăceanu, although it produced some *dregători*, their political activity is not known in detail so that we could dedicate separate subchapters to them. The great ban Constantin (III) Bălăceanu, a descendant of Pătrașcu (I)'s branch, who marked the political history of Wallachia in the first three decades of the 19th century, although mentioned in the family tree from the first chapter, did not operate in the period covered in our work to be able to detail his political activity.

Although studies and articles have been written about the Bălăceni boyar family, some genealogies have been compiled, more or less correct and complete, and Constantin Bălăceanu-Stolnici even dedicated a popularization work to the family he was part of, there is no specialized scientific work exclusively dedicated to this boyar family in the 16th-18th centuries, nor is there a documented inventory of the Bălăceni's land and material heritage. Therefore, we

believe that through this doctoral thesis we have created a correct and complete genealogical tree, thus correcting the errors of previous genealogies, and by detailing the land and material heritage, focusing on secular and ecclesiastical foundations, we have filled the existing gap with the information provided.

Unfortunately, the rather summary archaeological research of the Bălăcenești ruins has not provided us with much information about them, and consequently, we have turned to documentary sources as well as their investigation through fieldwork. We hope that through the information provided by our research, we will draw attention to the rather precarious state of the ruins of the secular establishments in particular, which require urgent preservation work and, why not, their enhancement as part of the national heritage.

Some characters belonging to this noble family are already heroes of chronicles and annals, but by detailing their political activities, we sought to explain their actions that were sometimes hasty and other times untimely, with reasoned arguments. However, we are convinced that both Badea (III) Bălăceanu and his son, Constantin, loved their country and, despite being proud and impulsive, they only wanted the best for it. Their closeness to the Habsburgs primarily aimed at removing the Ottoman rule, and the former grand *agă* Constantin Bălăceanu, portrayed quite biasedly by chronicle literature, was a visionary who understood that his country, once freed from the ties with the High Porte, could step towards modernity.

We have dedicated entire pages to presenting the European and internal political context in which the Bălăceni boyars operated, precisely to understand exactly what the motives and consequences of their actions were, so they can be perceived objectively, both as individuals and their actions.

Our research was of course based on a significant number of documents, which were published, in summary or in full, in volumes of collections edited by authorized institutions such as the National Central Historical Archives or the Romanian Academy. The most important ones we mention here are: *Catalogul documentelor din Țara Românească din Arhivele Naționale Istorice Centrale, Colecția Achiziții noi. Chronological index no. 25*, vol. I (Late 13th century – 1685) and vol. II (1686-1760), *Documente privind Istoria României*, Introduction, volume II, *Documente privind Istoria României*, B. Țara Românească, 16th and 17th centuries, *Documente privind Istoria României*, B. Țara Românească, 13th-16th centuries. Place Names Index, *Documente privind Istoria României*, B. Țara Românească, 17th century (1601-1625). Place Names Index, *Documente privind Istoria României*, C. Transilvania, *Veacul XI, XII și XIII*, vol. I (1075-1250), as well as the *Documenta Romaniae Historica* collection, Series B, Țara Românească, Series D, *Relațiile între Țările Române*, the *Fontes*

Historiae Daco-Romanae collection, but also the *Catalogul de documente teleormănene* created by the General Directorate of State Archives.

Also, our research considered investigating and exploiting other internal document collections, which refer to the history of Bucharest or the economic, social, and political life of Wallachia between the 15th-18th centuries and implicitly or explicitly to the Bălăcești. To those mentioned earlier, we can add editions of documents prepared by older historians such as Eudoxiu de Hurmuzaki, Constantin George Mano, Gheorghe Ghibănescu, Ștefan D. Grecianu, Nicolae Iorga, Constantin C. Giurescu, Ioan C. Filitti, Ion Ionașcu, Andrei Veress, Vasile Mihordea, Ioan Lupaș, or newer ones like Ilie Corfus, George Potra, Mustafa Ali-Mehmet, Corneliu Tamaș and Ion Constantin Vasile, Tahsin Gemil, Grina-Mihaela Rafailă and Petronel Zahariuc.

We also did not omit the *Catalogul manuscriselor românești* in 4 volumes edited by Gabriel Ștrempel or the edited *Condicile* so far. An important role in our research was played by medieval narrative sources, such as foreign medieval chronicles by Johannes Leunclavius, Mauro Orbini, Giacomo di Pietro Luccari, Ciro Spontoni, Mihaly Cserei, Anton-Maria del Chiaro, Georg Kraus, Johann Filstich, Romanian medieval chronicles by Mihai Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, Constantin Filipescu, Radu Greceanu, Miron Costin, *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 la martie 1717*, *Letopisețul Cantacuzinesc*, Radu Popescu, Gheorghe Șincai, Pseudo-Amiraș, Ion Neculce, Gheorghe Brancovici, Mihail Moxa, Axinte Uricariul, Dionisie Fotino, but also Byzantine chronicles by Gheorgios Pachimeres, Nicefor Gregoras, Laonic Chalcocondil, Pseudo-Phrantzes, or Ottoman chronicles.

At the basis of the present work were, of course, the notes of some foreign travelers who came to or crossed Wallachia during the analysed period and left us valuable information about medieval institutions, including the life of the Romanian nobility. Archaeological testimonies and epigraphic sources were also not neglected.

In addition to all the edited sources used, we also considered a series of unpublished archive documents, made available by the late academician Constantin Bălăceanu Stolnici, or identified following the research conducted at the National Central Historical Archives, in the following fonds- *Bălăceanu*, *Condici Mănăstirești*, *Episcopia Argeșului*, *Episcopia Buzăului*, *Episcopia Râmnicului*, *Mitropolia Țării Românești*, *Achiziții Noi*, as well as in the fond *Documente Istorice* from the The Library of the Romanian Academy and in the fond *Manuscrise* of The Library of the Romanian Academy- Cluj-Napoca Branch. Regarding the annexes of the work, we aimed for them to provide additional information about the treated

subject. They were carefully collected and grouped into four categories: figures, documents, images/photographs, and maps/topographical plans.

We consider that our research has achieved its intended purpose and objectives. This doctoral thesis addresses *in extenso* the history of the Bălăceanu family from the 16th to the 18th centuries, bringing new information to supplement what is known to date. The doctoral thesis benefited from the information provided by several dozen unpublished documents included as annexes, as well as from the contributions of specialists, topographers, and architects who assisted us with information related to the plans of some Bălăceanu residences or the forms they might have had. An invaluable help was provided by the late Constantin Bălăceanu-Stolnici, who generously granted us several interviews, providing documents from his personal archive, including paintings and photographs, which were used to the fullest to elucidate certain ambiguities and even to complete and correct, where necessary, the genealogical tree of this noble family.

The diverse research methods used have helped us create a more accurate and complete genealogical tree, locate the entire land and material patrimony of this noble family, and highlight the role of some Bălăceanu boyars in the political life of Wallachia and Oltenia during the Austrian rule. The steps for drafting the present work were rigorously followed, carefully collecting documentary material, comparing the information provided by documentary sources, corroborating it with data from narrative sources or specialized literature, and then proceeding to the actual writing of the work according to the current academic standards.

We are fully confident that our doctoral thesis will contribute to the advancement of knowledge, representing a new page in the rich history of Wallachian noble families and serving as a starting point for further research.

We dedicate this work in memory of the last Bălăceanu boyar, academician, prof. Constantin Bălăceanu-Stolnici (1923-2023).